

Fra arrogance til ødelæggelse

Ugens vers

"Han lader tider og tidsrum skifte, han afsætter konger og ind-sætter konger; han giver vismændene visdom og de forstandige forstand" (Dan 2,21).

Introduktion

I Dan 5 giver Guds ord os et stærkt eksempel på menneskeligt overmod, der ender på en rystende og dramatisk måde. Man kan sige, at der gik lang tid, før Nebukadnesar lærte sin lektie; men han lærte den trods alt til sidst. Hans barnebarn, Belshassar, gjorde det ikke. Ved at benytte karrene fra templet i Jerusalem under et stort gilde, vanhelligede han dem. En sådan vanhelligelse er ikke alene ensbetydende med en protest imod Gud, men også med et angreb på Gud selv. Belshassar fylder på denne måde sit syndeskylds bæger og handler på samme måde som det lille horn (se Dan 8), der angriber Guds helligdoms grundvold. Ved at fjerne herredømmet fra Belshassar viser Gud, hvad han vil gøre med sit folks fjender i de allersidste tider. De begivenheder, der fortælles i Dan 5, fandt sted i 539 f.Kr. den nat, da Babylon blev overvundet af den medo-persiske hær. Da sker overgangen fra guld til sølv, som blev forudsagt i Dan 2. Endnu en gang bliver det tydeligt, at Gud styrer denne verdens gang.

Ugens tekster

- Dan 5
- Åb 17,4-6
- Sl 96,5
- Kol 1,15-17
- Rom 1,16-32
- Præd 8,11
- Åb 14,8

Belshassars gilde

Dan 5,1-4
Dan 1,1-2

Hvad er så forfærdeligt ved det, Belshassar gør? Hvordan viser det hans sande karakter? Sammenlign hans handlinger med Åb 17,4-6. Hvilke paralleller kan du finde?

Kongen befaler, at de hellige kar fra templet i Jerusalem skal benyttes som drikkebægre. Nebukadnesar havde bortført karrene fra templet i Jerusalem; men han havde placeret dem i sin guds skatkammer. Det viser, at han i det mindste respekterede deres hellighed. Men Belshassar bruger de hellige kar som drikkebægre på en ufatteligt krænkende måde.

Mens kongen og hans stormænd drak fra de hellige kar, "lovsang de deres guder af guld, sølv, kobber, jern, træ og sten" (Dan 5,4). Det er værd at lægge mærke til, at der omtales seks forskellige materialer. Babylonierne benyttede trestalssystemet (et system, der bygger på tallet 60) i modsætning til decimalsystem, som bygger på tallet 10, og som vi bruger i dag. De seks kategorier af guder repræsenterer derfor totaliteten af alle Babylons guder og dermed hele deres religionssystem. Det er interessant, at rækkefølgen af disse materialer følger den samme rækkefølge, som statuen i Nebukadnesars drøm var lavet af, bortset fra, at træ erstatter leret. Ligesom i drømmen kommer sten til sidst, og selv om det her er en beskrivelse af det materiale, som afguder blev fremstillet af, fremkalder sten også Guds dom over verdslige riger (se Dan 2,44-45), som Babylon er et symbol på.

Denne fest er et passende symbol på endetidens Babylon, som det beskrives i Johannes' Åbenbaring. Ligesom Belshassar holder kvinden i endetidens Babylon et guldbæger, og tilbyder folkeslagene en giftig drik. Ved hjælp af falsk lære og et forvrænget tilbedelsessystem lokker det moderne Babylon verden ud i ondskab (Åb 17,4-6), uden at det er klar over den dom, som snart vil ramme hende. Men en dag vil dommen komme.

Til at
tænke over

Hvordan vanhelliger vores verdenssamfund og kultur Guds ords sandheder? Hvordan kan vi være på vagt, så vi ikke tager del i en sådan vanhelligelse, selv på umærkeligt vis? Del dine svar med klassen på sabbatten.

En uindbudt gæst

Dan 5,5-8

Hvad sker der, og hvorfor reagerer kongen, som han gør? Hvordan ligner denne beretning den, vi finder i Dan 2, og hvorfor er denne parallel vigtig? (Se Sl 96,5; Kol 1,15-17).

Ligesom Nebukadnesar gjorde i de tidligere krisesituationer (Dan 2,2; 4,7), tilkalder Belshassar besværgerne, stjernetyderne og himmelgranskerne for at tyde den mystiske skrift. For at sikre sig, at de gør deres bedste, lover kongen dem overdådig ære: (1) purpurfarvede klæder, som i oldtiden kun blev båret af kongelige personer (Est 8,15); (2) en guldkæde, som var et tegn på høj social rang (1 Mos 41,42); og (3) den tredjemægtigste stilling i riget. Denne sidste belønning genspejler meget nøjagtigt de historiske omstændigheder i Babylon på den tid. Belshassar var den næst mægtigste, fordi han var medregent sammen med sin far Nabonid, og derfor tilbyder han den tredjemægtigste stilling som belønning. Men på trods af de fristende belønninger er vismændene endnu en gang ude af stand til at give en forklaring.

Så oveni alle sine andre synder forsøger kongen at finde visdom hos den forkerte kilde. De babyloniske eksperter kan ikke tyde budskabet. Som vi skal se i afsnittet til i morgen, er det skrevet på deres eget sprog aramæisk; men de kan ikke forstå ordene. Det minder os om, hvad Gud siger gennem Esajas: "de vises visdom skal ødelægges, de kloges klogskab tilintetgøres" (Es 29,14). Efter at have citeret dette vers, siger Paulus i 1 Kor 1,20-21: "Hvor er de vise henne, hvor er de skriftkloge, hvor er denne verdens kloge hoveder? Har Gud ikke gjort verdens visdom til dårskab? For da Gud i sin visdom ikke ville, at verden skulle kende ham gennem sin egen visdom, besluttede Gud at frelse dem, som tror, ved den dårskab, der prædikes om."

Nogle sandheder er for vigtige til at blive overladt til menneskers forsøg på selv at tyde dem. Derfor åbenbarer Guds selv disse sandheder for os.

Til at tænke over

Tænk over, hvad belønningen ville blive, og hvor værdiløs den i virkeligheden var, når vi ved, hvad der snart skulle ske. Det bør minde os om, hvor forbigående denne verdens rigdom kan være, og hvorfor vi altid bør have evigheden for øje i alt, hvad vi foretager os.

Ind kommer dronningen

Dan 5,9-12

Hvad siger dronningen om Daniel, som kongen allerede burde have vidst? Hvad fortæller det om ham, at han tilsyneladende er uvidende om Daniels eksistens?

Mens der på grund af den mystiske skrift på væggen opstår forvirring i gildesalen, kommer dronningen ind og giver den omtågede konge instrukser. Hun minder kongen om Daniel, hvis evne til at tyde drømme og løse gåder blev tydeligt vist på kong Nebukadnesars tid. Hvis Belshassar var ligeså klog som sin forgænger, ville han have vidst, hvem han skulle henvende sig til for at finde meningen med det mystiske budskab på væggen. Dronningens indgriben viser sig at være nødvendig for kongen, som på dette tidspunkt synes at være helt ude af stand til at finde ud af, hvad han skal gøre. Hendes ord lyder som en irettesættelse af Belshassar over at have overset den eneste person i riget, som kan tyde den mystiske skrift. Hun giver også kongen en mundtlig anbefaling af Daniel: profeten har "de hellige guders ånd i sig ... skarpsindighed, indsigt og visdom ... besidder en fremragende ånd, forstand og indsigt, evnen til at tyde drømme, løse gåder og besvare vanskelige spørgsmål" (Dan 5,11-12). På Nebukadnesars tid var han den øverste af mirakelmagerne, besværgerne, stjernetyderne og himmelgranskerne.

Igen må vi undre os over, hvorfor Belshassar har overset Daniel. Teksten giver ikke et direkte svar på det spørgsmål; men vi må formode, at Daniel efter at have tjent kongen i det mindste indtil hans tredje regeringsår (Dan 8,1. 27) ikke længere er i aktiv tjeneste. En afgørende faktor kan være Daniels alder. På dette tidspunkt er han sandsynligvis omkring 80 år, og kongen har måske ønsket at udskifte den gamle ledelse med en yngre generation. Kongen har måske bevidst valgt at ignorere Daniel, fordi han ikke ønskede at overgive sig til Daniels Gud. Uanset, hvad årsagen eller kombinationen af årsager måtte være, er det stadigvæk slående, at en person med en så omfattende portefølje som Daniels, så hurtigt kunne blive glemt.

Til at tænke over

Læs Rom 1,16-32. Hvordan ser vi, at de principper, der udtrykkes i denne tekst, gør sig gældende ikke kun i beretningen om Belshassar, men også i verden i dag?

Vejet og fundet for let

Dan 5,13-28

Hvad siger Daniel er årsagen til den skæbne, som snart skal ramme kongen?

Tvunget af omstændighederne bliver kongen nødt til at henvende sig til Daniel; men han gør det med stor modvilje. Måske siger det mere om kongens holdning over for Daniels Gud end over for Daniel selv.

Daniels svar på kongens tilbud om belønning siger meget om Daniels prioriteter og karakter. Det er også sandsynligt, at Daniel, som kender betydningen af de mystiske ord, indser, hvor værdiløs kongens belønning er.

Dernæst kommer Daniel med tre anklager mod kongen. *For det første* har Belshassar totalt ignoreret Nebukadnesars erfaring. Ellers ville han have ydmyget sig og angret ligesom sin forgænger. *For det andet* har Belshassar brugt karrene fra templet i Jerusalem til at drikke vin af og lovprise sine afguder. Her nævner Daniel de seks slags materiale, som blev brugt til at fremstille afguder, i samme rækkefølge som tidligere nævnt. *For det tredje* har kongen ikke æret den Gud, som "holder dit liv og alle dine veje i sin hånd" (Dan 5,23).

Efter at have omtalt kongens synder går Daniel over til at tyde skriften. Her opdager vi, at den guddommelige graffiti består af tre aramæiske udsagnsord, hvoraf det første bliver gentaget. Deres grundlæggende betydning burde være kendt af kongen og hans vismænd: MENÉ: "talt", TEQÉL: "vejet" og PERÉS: "delt".

Med den medo-persiske hær lige uden for Babylons porte må kongen og hans vismænd have frygtet et ildevarslende budskab i skriften; men vismændene turde ikke komme med et negativt budskab til kongen. Kun Daniel viser sig at være i stand til at fortolke ordene, så de gav et meningsfyldt budskab, og så kan han fortælle kongen hele betydningen: "Mené: Gud har talt dit kongeriges dage og gjort ende på det. Teqél: du er vejet på vægten og fundet for let. Perés: dit kongerige er blevet delt og givet til mederne og perserne" (Dan 5,27-28).

Det var ikke ligefrem et opmuntrende og glædeligt budskab.

Dommen kommer hurtigt over kongen. Hvordan kan vi lære at stole på Gud i sager, hvor der for nuværende ikke endnu er kommet retfærdighed og dom? (Se Præd 3,17; Præd 8,11; Matt 12,36; Rom 14,12).

Til at tænke over

Babylons fald

Dan 5,29-31
Åb 14,8; 16,19;
18,2

Hvad kan vi lære af Babylons fald på Belshassars tid, som peger frem til Babylons fald i endetiden?

Med alle sine fejl var Belshassar trods alt en mand, der stod ved sine ord. Selv om han fik dårlige nyheder, var han tilfreds med den tydning, som Daniel gav, og han gav ham alle de lovede gaver. Ved at indrømme sandheden i Daniels budskab kan det se ud til, at kongen også accepterer, at Daniels Gud er den sande Gud. Det er interessant, at Daniel nu tager imod de gaver, han tidligere har nægtet at modtage, måske fordi disse gaver ikke længere kan påvirke hans fortolkning. Desuden er disse gaver uden betydning, siden riget er ved at gå under. Måske som en slags udtryk for høflighed tager profeten imod kongens gaver, idet han ved, at han kun i nogle få timer kommer til at være den tredjestørste person i riget.

Nøjagtigt som profeten har sagt, falder Babylon. Og det sker hurtigt. Mens kongen og alle hans gæster drikker, falder byen uden kamp. Ifølge historieskriveren Herodot gravede perserne en kanal, som førte Eufrat uden om byen, og marcherede ind i byen på det tørre flodleje. Samme nat blev Belshassar dræbt. Hans far, kong Nabonid, havde allerede forladt byen og overgivet sig til de nye herskere. På det tidspunkt ophørte det største imperium, som verden nogensinde havde kendt, med at eksistere. Babylon, hovedet af guld, er ikke mere.

"Belshassar havde fået mange anledninger til at kende og følge Guds vilje. Han havde set sin bedstefar Nebukadnesar udstødt af menneskenes samfund. Han havde set, hvordan den stolte monarks intelligens, som han pralede af, var blevet taget fra ham af Gud, som havde givet ham den. Han havde set, hvordan kongen blev fjernet fra sit rige og tvunget til at leve sammen med markens dyr. Men Belshassars kærlighed til underholdning og selvophøjelse udviskede de lektier, han aldrig burde have glemt; og han begik tilsvarende synder som dem, der bragte tydelig straf over Nebukadnesar. Han forspildte de anledninger, som så nådigt blev givet ham, og forsømte at benytte de muligheder, som var inden for hans rækkevidde, til at lære sandheden at kende" (Ellen White, *Bible Echo*, 25. april 1898).

Til at
tænke over

Hvilke anledninger har vi til at "lære sandheden at kende"? Hvad betyder det? Kan vi på noget tidspunkt sige, at vi kender al den sandhed, vi har brug for at kende?

Til videre studium

I oldtiden var det almindeligt med store fester ved kongernes hof. Konger elskede at arrangere gilder med overdådighed og luksus for at fremvise deres storhed og selvsikkerhed. Selv om vi ikke kender alle detaljer omkring Belshassars fest, ved vi, at den fandt sted, mens den medo-persiske hær var klar til at angribe Babylon. Menneskeligt set var der ingen grund til panik. Babylon havde befæstede mure, et fødelager, der var tilstrækkeligt til flere år, og masser af vand; for Eufrat løb tværs igennem byen. Belshassar ser derfor ikke noget problem i at arrangere en fest, mens fjenden omringer byen. Han beordrer en mindeværdig fejring, som snart udvikler sig til et orgie. Hvilket mægtigt eksempel på menneskeligt overmod, især når det ses i modsætning til Guds magt. Gennem Daniel fortæller Gud kongen, at på trods af de mange muligheder, han havde haft for at lære sandheden at kende, havde han ikke æret "den Gud, som holder dit liv og alle dine veje i sin hånd" (Dan 5,23).

"Nationernes historie taler til os i dag. Gud har tildelt hver eneste nation og hvert enkelt menneske en plads i sin store plan. I dag bliver både mennesker og nationer prøvet med det lod, som han, der aldrig tager fejl, holder i sin hånd. Alle afgør selv deres skæbne, og Gud holder kontrol med alt for at gennemføre sin vilje" (Ellen White, *Profeter og konger*, s. 259).

Spørgsmål til
drøftelse

- 1. Drøft i klassen jeres svar på søndagsafsnittets spørgsmål om, hvordan det samfund og den kultur, vi lever i, vanhelliger Guds sandhed. Hvordan sker det, og hvordan bør vi som kirke og enkeltpersoner reagere på disse krænkelser?**
- 2. Læs Dan 5,23. Hvilke vigtige åndelige principper finder vi i det vers? Hvordan advarer teksten fx os om trods imod Gud? Eller hvad lærer den os om Gud, ikke alene som skaber, men også som opretholder af vores liv?**
- 3. Selv uden at forstå, hvad skriften på væggen betød, var Belshassar skrækslagen (Dan 5,6). Hvad siger det om at leve med en dårlig samvittighed?**

